

MILOS, [GRIEKENLAND] den 29. November.

De overwinning door de Grieksche zeemagt op de Egiptische vloot in de wateren van Candia behaald, wordt volkomen bevestigd. Het gevecht heeft den 12. November plaats gehad. *Ibrahim*-pacha heeft 20 transportschepen verloren, welke door de Grieken met alle de zich daarop bevindende troepen zijn genomen, en vier zijner oorlogschepen zijn vernield geworden. Het overige van zijne vloot is zoodanig beschadigd, dat, niet in staat om zijnen togt naar Alexandria te vervolgen, de zoon van den onder-koning van Egipte verplicht was om in de haven van Macrij, tegen over Rhodos, binnen te loopen, om zijne vaartuigen te doen herstellen. Niettegenstaande zijne gedurige bedreigingen, den Peloponnesus te zullen overweldigen, heeft deze jonge pacha zich moeten vergenoegen met eene landing op het eiland Candia te doen; maar de Grieksche zeemagt heeft hem verhinderd, zelfs maar de steden van dat eiland van levensmiddelen te voorzien.

Op de eerste tijding der voorbereidselen in Egipte, verzekerden de voorstanders der Turken de spoedige onderwerping der Grieken. Na de tegenspoeden van de Egiptische vloot, verspreidden zij het gerucht, dat de overwinningen der Grieken tot hun eigen nadeel moesten uitloopen, omdat dezelve den magtigen onder-koning van Egipte noodzaakten om deszelfs pogingen te verdubbelen, om zijne smadelijke nederlagen te herstellen. Intusschen heeft alles het aanzien, dat *Mehemed-Ali*-pacha, wiens schatten een weinig verminderd zijn, wegens de kosten van de buitengewone expeditie van dit jaar, daaromtrent eenigzins anders denkt. Dadelijk na zijne terugkomst van Mitjlene te Boudroun, heeft zijn zoon *Ibrahim*-pacha het Albaneesche leger, hetwelk hij in zijnen dienst had, afgedankt, hoezeer hetzelfde het beste gedeelte van zijne troepen uitmaakte. De manschappen van dit ontbonden leger zijn Klein-Azie doorgetrokken, om naar hunne haardsteden terug te keeren; en wat aanbelangt de geregelde Egiptische troepen, daarvan wordt door den admiraal *Miaulis*, in zijn bericht aan het Grieksche gouvernement, gezegd: »Ik heb de geregelde troepen van den pacha van Egipte gezien, die als krijgsgevangenen vervoerd worden. Men zou het moeilijk gelooven en het is toch waarheid: deze troepen, waarvan men zoo veel ophef heeft gemaakt, verwekten medelijden; zij bestaan enkel uit kinderen, die de satraap van Egipte in Arabie heeft doen ligten. Ik kan nog niet begrijpen hoe *Mehemed-Ali*-pacha immer op een dusdanig leger heeft kunnen rekenen, om daarmede eenen inval in den Peloponnesus te doen.

(Uit eenen brief.)

— Het wetgevend ligchaam van Griekenland heeft eene proclamatie uitgevaardigd, waarbij wordt kennis gegeven, dat tot leden van het uitvoerend bewind zijn benoemd de heeren *G. Cundriotti*, president, *P. Botassi*, *Aassimacchi*, *Fotilla*, *Anagnosti*, *Spiliotacchi* en *Giovanno Coletti*; en wijders de volgende aanspraak gedaan:

» Hellenen! Zij, die met de handhaving en uitvoering der wetten belast zijn, de vertegenwoordigers en de leden van het uitvoerende bewind, hebben voor God en de menschen beloofd, naauwgezet hunne pligten te zullen vervullen, en die belofte met den plegtigen eed bezegeld, steeds tot grondslag van hun bestuur te nemen de door uw bloed geheiligde instellingen, en zich tot hoofddoel van geheel hun openbaar gedrag te stellen uw welzijn en de verdediging van uwe heilige en onvervreembare regten, voor welker behoud gij uw leven gewaagd hebt in den strijd tegen een barbaarsch en bloeddorstig volk. Maar zouden die opofferingen voldoende zijn, om onze onafhankelijkheid te vestigen, om het algemeene en bijzondere welzijn te verzekeren? Neen, zonder twiifel. Ter bereiking van dat oogmerk, moeten de burgers eerbied voor de wetten hebben en ontzag voor hen die ze uitvoeren moeten. Die wetten, welker uitvoering hun is toevertrouwd, zijn haar aanwezig aan uwe toestemming verschuldigd; maar zonder gehoorzaamheid van uwen kant, kunnen zij hunne pligten niet vervullen, noch de wetten handhaven, noch hun oogmerk bereiken, de bevordering van uw welzijn. Het behoud onzer dierbare vrijheid, de bevestiging van onze onafhankelijkheid, die milde bronnen van alles goeds, hangen dus af van uwe onderwerping aan de wetten. Naauwlijks heeft men besloten het gezag der wetten te erkennen, of het gouvernement heeft zich bevestigd, de Grieksche wapenen zijn overal zeggierende geweest, en hunne troepen ter zee en te land zijn nog schitterender geweest dan alle voorgaande.

» Landgenooten, gij die in de grootste gevaren van geen wijken hebt geweten; edele krijgslieden, die uw bloed voor het vaderland gestort hebt; burgers, vrienden der goede orde, gij die onder den heilzamen invloed derzelfde wetten leeft, die een en hetzelfde gouvernement gehoorzaamt; laat ons gezamenlijk de voordeelen der vrijheid van ons vaderland genieten; dat wij ons meer en meer de genegenheid der Christen-sovereinen en de welwillendheid verwerven der Europese staten, die zich door beschaafdheid onderscheiden, dan zullen wij eenmaal in den stand der verlichte natien terugkeeren en hun welzijn deelachtig worden.»

LONDEN, den 6. Januarij.

De ministeriele *Courier* bevat heden een merkwaardig artikel, hetwelk hierop nederkomt:

De groote maatregel, dien Zr. Ms. gouvernement eindelijk genomen heeft, om handels-traktaten met zekere staten van Zuid-Amerika te sluiten, kan de buitenlandsche kabinetten geenszins bevreemden.

Reeds bijna een jaar geleden, hielden Zr. Ms. commissarissen in het parlement eene rede, waarbij gezegd werd:

» Het gedrag, door den koning opzigtens Amerika gehouden, is nooit verborgen geweest, noch voor Spanje-zelve, noch voor eenige andere mogendheid.

» Na consuls in eenige der nieuwe staten aangesteld te hebben, behoudt zich Z. M. voor, elken anderen maatregel te nemen, dien het belang zijner volken mogt medebrengen.»

Daarop kwam ook een brief neder, door den heer *Canning*, den 31. Maart 1823, aan sir *Charles Stuart* (ambassadeur te Parijs) geschreven. Men herhaalde daarin, dat Spanje sints lang de meening van Z. M. daaromtrent kende.

Eene depeche van den heer *Canning* aan sir *William A'Court* (gezant te Madrid), van den 30 Januarij 1824, behelsde de opgave van de staatkunde, welke Z. Ms. gouvernement ten aanzien van Zuid-Amerika dacht te volgen.

Deze stukken ter tafel van het parlement overgelegd zijnde, zijn sints lang algemeen bekend.

De opene handelwijze van het Britsche kabinet aangetoond zijnde, behoeft slechts aangewezen te worden wat de omstandigheden thans vorderen.

De republieken van Mexiko en Columbia leveren klare bliken op van hare vastigheid. Wij hebben *Iturbide* even gemakkelijk zien vermorselen als of hij op de Engelsche kust was gekomen, om het gouvernement omver te werpen.

Eene voor het land weinig voegende constitutie is vervangen door eene andere, welke veelmeer met die der Vereenigde-Staten overeenkomt. In het land heerscht rust.

In Columbia heeft alles een nog stilliger aanzien. Het gouvernement wordt er sints verscheidene jaren door denzelfden persoon uitgeoefend, op eene vrij standvastige wijze, behoudens eenige veranderingen ten goede.

Het is waar, dat de oorlog in Peru nog niet beslist is; maar er bestaat geene vrees, dat hij op Columbiaansch grondgebied kan overslaan, en hij belooft zelfs een gunstigen uitslag.

De tijd is dan gekomen, dat, opzigtens Mexiko en Columbia, de erkenning van hun afzonderlijk staatkundig bestaan niet langer kan nagelaten worden.

De tijd is tevens gekomen, dat het belang van Zr. Ms. onderdanen dien maatregel aanbeveelt. Hun handel met de nieuwe Staten van dit werelddeel neemt dagelijks toe. De maatschappijen van mijnbewerking, van parelvischerij op de kusten van Columbia, en verscheidene andere niet minder gewigtige ondernemingen, vorderen eene bijzondere bescherming.

Wij vernemen, dat, door Zr. Ms. ambassadeurs, eene officiele mededeeling van dit besluit aan onze bondgenooten is gedaan.

Wat de wijze van uitvoering betreft, daarvan kan men nog weinig zeggen. De heer *Ward* zal zich onverwijld naar Mexiko begeven, met volmagten voor hem en den heer *Morier*, die reeds daar is, ten einde handels-traktaten met het gouvernement te sluiten; terwijl wijders de kolonel *Campbell* naar Columbia zal terugkeeren, waar hij met den kolonel *Hamilton*, die zich nuog te Bogota bevindt, mede een handels-traktaat zal aangaan.

Buenos-Ayres is niet vergeten; mogelijk zullen onze handels-schikkingen met het gouvernement van la Plata nog eer getroffen zijn, dan die betrekkelijk Mexiko en Columbia.

De eenige formaliteit ter erkenning van de nieuwe staten zal bestaan in het aangaan van handels-traktaten. Dit alleen zal de acte van erkenning uitmaken.

PARYS, den 8. Januarij.

De regtbank van eersten aanleg heeft uitspraak gedaan tusschen de erfgenamen van wijlen den hertog van *Otrante* en den drukker en uitgever der zoogenaamde Gedenkschriften van dien hertog. De drukker en uitgever hebben niet bewezen, dat deze Gedenkschriften werkelijk van den hertog van *Otrante* zijn. De regtbank overwegende, dat, zoo ieder het regt heeft, om het leven van iemand, die eene zoo gewigtige rol in staatszaken gespeeld heeft, als de hertog van *Otrante*, te beschrijven en in het licht te geven, het echter niemand vrijstaat, hem zelve voor het publiek te doen optreden, om er bekentenissen te doen, gevoelens uit te drukken, waarin hij wellicht niet volhard heeft, en voor zijne ugedachten en voor derden min of meer beteedigende

zaken op te geven; — dat de erfenamen van wijlen den hertog van Orante met grond zich over het misbruiken van huns vaders naam mogen beklagen; misbruik, dat alleen heeft kunnen gemaakt worden in de loop van, door misleiding van het publiek, zich zekker en aanmerkelijker voordeelen te verschaffen; dat dergelijke speculaties, die voorts onrust in de maatschappij zaaijen, door haat op te wekken en voort te planten, strengelijk moeten beteugeld worden; — heeft verstaan, aan de erfenamen van wijlen den hertog van Orante acte te verleenen van hante formele ontkenning der op naam van hante vader uitgegevene Gedenkschriften; de vernietiging van alle gedrukte exemplaren en van de drukvormen te gelasten, en den drukker en uitgever te veroordeelen tot eene schadeloosstelling, aan de erfgenamen, van vijf francs voor ieder uitgegeven exemplaar, dat zij niet mochten terugbrengen, om vernietigd te worden.

— Aan de kamer der pairs zijn voorgedragen: 1.) een ontwerp van wet op overtredingen in zeezaken; 2.) een ontwerp van wet op de vrouwenkloosters; 3.) een ontwerp van wet op kerkroof en ontheiliging der gewijde vaten en hostien. Volgens hetzelfde zal de ontheiliging der gewijde vaten met den dood gestraft, en die der hostien met ouderenmoord gelijk gesteld worden.

MEXIKO, den 20. September.

Mexiko begon de omwenteling in 1810. Tot in 1822 had de Spaansche onderkoning in de meeste provincien nog eenig gezag behouden, en dit werd eerst gefnuikt toen *Iturbide* openlijk de onafhankelijkheid verklaarde. Dit geschiedde omtrent het midden van het jaar en daarop verliet de onderkoning terstond het land.

Deze gebeurtenissen schenen een waarborg voor de toekomstige rust van Mexiko; doch weldra werden zij opgevolgd door eene poging van *Iturbide*, om zich van het opperste gezag meester te maken. Dezelve deed zich, gelijk men weet, onder den naam van *Augustijn den I.* tot keizer uitroepen, en zulks vond bijna geen tegenstand. Naauwlijks echter had hij de kroon op zijn hoofd gezet, of de zaak veranderde van gedaante. Hij deed namelijk in het congres voorstellen, met de constitutie geheel strijdig, en, ofschoon dezelve werden van de hand gewezen, had hij de onbeschaamdheid, die onder hevige bedreigingen te hernieuwen. Denzelfden tegenstand ontmoetende, deed hij, op het voorbeeld van *Cromwell* en *Buonaparte*, de wetgevende vergadering uit een jagen en de leden in de gevangenis werpen, die zich tegen hem verzet hadden.

De natie trok zich deze zaak zoo sterk aan, dat *Iturbide* zich in het begin van 1823 gelukkig rekende, ongehuurd afstand te kunnen doen en vrijelijk het land te mogen verlaten; naderhand echter stelde hij pogingen in het werk, om weder te keeren en zich van het opperste gezag meester te maken; doch de Mexicanen hadden hunne maatregelen zoo wel genomen, dat hij weldra zijnen dood vond.

Sedert dien tijd heerscht in dit gansche land de volkomenste rust, en, dank zij der voorzorgen van het gouvernement, men kan in hetzelfde veilig rondreizen.

Het bondgenootschappelijk gouvernement verdedigt zoo wel de algemeene als bijzondere belangen. Mexiko heeft thans eene algemeene constitutie en zoovele bijzondere als er staten zijn. Ieder dezer staten, die 12 in getal zijn, heeft een congres, eenen gouverneur, een opperbevelhebber en een leger.

Mexiko telt thans eene bevolking van 6 à 7 millioen zielen. Zeer weinige uitgezonderd, zijn thans allen voor het tegenwoordige bestuur, en de priesters zelve zijn, sedert den dood van *Iturbide*, wezenlijke republikeinsgezinden geworden.

Het congres houdt zich steeds bezig met de daarstelling van goede en op de constitutie gebouwde wetten. Twee derzelve verdienen hier te worden aangehaald. Bij de eene erkent hetzelfde de schulden, door Mexiko onder het Spaansche bestuur gemaakt, en brengt die ten laste der natie; de andere houdt bepalingen in omtrent den uitvoer van goud en zilver. Laatstgemelde wet ontmoette eenige zwaarigheid; doch eene kundige commissie uit het congres heeft die uit den weg geruimd.

Alle handelingen van het congres en van de uitvoerende magt dragen den stempel van doorzicht, billijkheid en gematigdheid.

Het uitvoerend bewind bestaat uit den generaal *Victoria*, als president, den heer *Alamar*, minister van buitenlandsche zaken, den heer *Lave*, minister van oorlog, den heer *Esteva*, minister van financiën.

Op alle punten, zijn maatregelen tegen eenigen buitenlandschen aanval genomen.

Het bondgenootschap heeft de onafhankelijkheid van de republiek Guatemala of den Staat van Middel-Amerika erkend.

De provincie Yucatan, welke vroeger niet zeer genegen scheen om zich met Mexiko te vereenigen, is daartoe echter overgegaan.

Het gouvernement maakt nog geene voorbereidselen, ter bemagtiging van het fort St. Jean d'Ulloa, dat bij Vera Cruz gelegen en het eenige is, hetwelk door de Spanjaarden op het vaste land wordt bezeten. Men gelooft echter, dat hieraan eerlang zal worden gedacht.

Men had hooren zeggen, dat de generaal *Alvimar* onder het getal der Franschen behoorde, die hier in November 1823, als verdachte agenten van hun gouvernement, waren in hechtenis genomen. De generaal *Alvimar* is te Mexiko gekomen, om 548,000 dollars op te vorderen, die, toen *Napoleon* hem naar dat land gezond, in beslag waren genomen.

De dagbladen nemen dagelijks toe; men telt er reeds ten minste twee of drie in iederen Staat.

Den 5. October heeft het uitvoerend bewind een manifest uitgevaardigd, waarbij de edelste beginsels worden aan den dag gelegd. Bij eene

aanpraak aan het congres, herinnert de president de voorbeelden van *Penn*, *Washington*, *Jefferson* en *Bolivar*, en moedigt de Mexikaansche natie aan, om zich te verheffen tot dezelfde hoogte, waartoe het gemeenebest der Vereenigde Staten van Noord-Amerika is gestegen. Het algemeene congres heeft, bij eene proclamatie van den 4. October, zich op dezelfde wijze uitgelaten.

In het manifest van het uitvoerend bewind verklaart hetzelfde reukenschap van zijn bestuur te willen geven. Hetzelfde herinnert, hoe het gemeenebest aanvankelijk noch geld noch krediet had, en alle bronnen van welvaart uitgeput waren; hoe het leger geene wapens had, noch krijgstuicht kende, en het zeewezen al het noodige miste; hoe men met Europa in geenerlei betrekking stond en het binnenland door vermogende factien werd verscheurd. De hoofdstad was in handen eener partij en het gouvernement had in den boezem van het congres eene schuilplaats gezocht. Intusschen zijn er weinige maanden noodig geweest, om Mexiko op het standpunt te plaatsen, waarop het zich thans bevindt.

Ons krediet, vervolgt het manifest, is hersteld, men betaalt de schulden. Men heeft een gedeelte der goedgekeurde geldleening gesloten en voordeelige bepalingen omtrent het overige gedeelte gemaakt. Wij hebben middel gevonden, om een leger daar te stellen. Onze artillerie is voor onze behoeften voldoende en de militia wordt met allen spoed opgerigt. De kosten van den scheepsbouw voor de zeemagt zijn betaald. Vele schepen zijn gestadig in zee en het laat zich aanzien, dat de Mexikaansche vlag welras op de kusten van de Atlantische zee zal geëerbiedigd worden. Wij hebben met de republiek Columbia verdragen van het grootste gewigt gesloten. Het gouvernement der Vereenigde Staten van Noord-Amerika, hetwelk onze onafhankelijkheid heeft erkend, heeft eeneu ambassadeur bij ons benoemd, deszelfs consuls zijn reeds in onze hoofdstad en haveus. Hetzelfde vindt plaats met de agenten van Engeland en wij hebben alle redenen om te verwachten, dat onze onafhankelijkheid door die zee-mogendheid mede zal erkend worden. Van onzen kant, hebben wij eenen minister naar Engeland en naar de Vereenigde Staten van Amerika gezonden. Een ander agent moet naar Rome vertrekken. Eindelijk heeft men eenen ambassadeur bij de Vereenigde Staten van Middel-Amerika benoemd. Wij hoopten, tijdens het bestaan van het constitutionele gouvernement, onderhandelingen met Spanje te kunnen aanknoopen, doch de herstelling van *Ferdinand VII.* in zijn onbepaald gezag en zijne besluiten tegen ons, verijdelen alle pogingen ter bevrediging en doen ons niets dan vijandelijkheden te ontmoeten.

Ten aanzien van het binnenland, besluit het uitvoerende bewind, is alles gelukkig gesteld. Wij hebben eene constitutie; de nevelen, die het westen en zuiden bewolkten, zijn uit een gedreven; de zamenzweringen gesmoord en het vuur van den burgeroorlog uitgedoofd. Uit hetgeen de Mexikaansche natie heeft verrigt, kunt gij oordeelen, waartoe zij in staat is. Wij hebben overigens weinig meer te overwinnen en laten wij dus alles in het werk stellen, om ons de zegepraal niet onwaardig te maken. Laat ons zamen vereenigd blijven en ons zoo gedragen, dat wij niet weder vervallen in de handen onzer vorige overheerschers, die ons nieuwe ketenen zouden smeden en met onze rampen spotten. Eindelijk laten wij nimmer uit het oog verliezen, dat hij, die twist en tweedragt stookt, de trouwslooze vijand van zijn vaderland is.

ADVIES van den heer Sandberg, uitgebragt in de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van den 6. dezer EDEL MOGENDE HEEREN!

Ik zal het artikel der granen niet behandelen; deze stof is heden genoegzaam ontwikkeld, en ik moet bekennen, dat, niettegenstaande al de debatten dezer zitting, en de schriften, die, sedert den abt *Galloni*, tot heden toe zijn uitgekomen, ik altoos nog zonder bepaalde opinie op dit belangrijk punt blijve. Zoo veel weet ik echter wel van de zaak, dat men heden aan beide kanten veel te verre is gegaan. Vreemd was het, in de laatste sprekers, den voortgang des Franschen landbouws (door prohibitieve maatregelen) op te vijzelen, juist op het oogenblik, dat de kamer der gedeputeerden eene geheel anderstaal voert; maar niet minder vreemd was het, gisteren een ander te hooren verklaren, dat de tegenwoordige prijs der granen voor den landbouw hoog genoeg en voldoende was; een gezegde, meer geschikt, om de gemoederen te verbitteren, dan om tot bedaarde overweging te leiden.

Twee redenen bewegen mij voor deze project-wet te stemmen; vooreerst zie ik, dat $\frac{2}{10}$ der natie verlangen, dat men iets voor den landbouw beproeve, en ik wil dit niet tegenstaan schoon geenszins overtuigd van het nut des maatregels, en ten tweeden oordele ik, dat de kamer, met de aanneming van het voorstel, van den heer *Barthelémy*, zelve het belasten der vreemde granen heeft ingeroepen.

Maar indien ik aan deze belasting mijne stem niet wil weigeren, ben ik er zeer verre af, hiermede een eerste stap tot het prohibitief stelsel goed te keuren: ik wilde in dit debat geen deel nemen; maar onderscheidene adviizen, en vooral dat van den heer *Garlach*, zijn eene volledige inroeping van het prohibitieve stelsel in alle deszelfs deelen, en ik oordeel dus te moeten verklaren, dat ik, met die heeren voor de wet stemmende, hemelsbreed van hen in denkbeelden en motieven verschille: ik verklaar alsnog volkomen de beginselen der heden zoo hevig aangerande wet, van 12 Julij 1821, aan te kleeven; men is daarvan reeds veel te veel afgeweken; deze grondbeginselen zullen weldra slechts voor memorie in onze wetten zijn, en echter houde ik die voor de beste, de billijkste en meest uitvoerlijke.

De vrijheid van zonder iemands inzage over zijn eigendom te mogen beschikken, moet zoo min mogelijk beperkt worden; de politieke vrijheid heeft groote waarde en zal steeds in mij een ijverig voorstander

vinden; maar deze is niet zoo van elken dag: slechts zeldzaam komt de stille burger met de hooge magten in aanraking; maar koopen en verkoopen moet hij elken dag, en gelooft niet, Ed. M. H.! genoeg voor hem gedaan te hebben, wanneer gij hem tot eenige verkiezingen toelaat, en hem alle andere dagen van het jaar in zijn bedrijf hindert: de imposten, en hetgeen daaraan verknocht is, vatten reeds den ingezetenen aan alle kanten, waar hij te vatten is; waarom zal men hem dan nog in alle zijne bedrijven noodeloos de lastige hand der administratie doen gevoelen. Maar ik onderstel, dat dit goed en noodig is, dan vraag ik, waar zij de middelen tot uw beschermend of prohibitief stelsel? Wilt gij, zoo als men u voorslaat, een stuk laken tot op de snijders-tafel vervolgen? Kunt gij, zoo als men het met ronde woorden verlangt, tien ja twintig duizend tolbedienden aanstellen? Wie zal die betalen? Wie zal hunne eerlijkheid gadeslaan? Welke magt in den Staat is sterk genoeg, om op onze uitgebreide grenzen den sluikhandel bij hooge regten tegen te gaan, wanneer de geheele bevolking daarin voordeel ziet? Toen keizer Augustus Egypte geheel had te ondergebracht, sloeg men hem eenen eerepenning, houdende eene gekotende krokodil, met dit opschrift: *nemo ante religavit*. Indien de minister op onze grenzen den sluikhandel bij hooge regten belet, zal ik voorstellen hem ook zoodanige te vereeren; maar ik vrees, dat die uitgave ons budget niet bezwaren zal.

Maar ik onderstel, dat ook deze bedenking vervalt, dan komt eerst de rechte zwaarigheid: bescherming aan de fabrieken, zeggen alle fabriekanten; maar in de uitvoering zullen zij dadelijk oneinig zijn.

Het ijzer zou voor alle andere bescherming verdienen, maar ik geef u een geheele eeuw, om de belangen der bosschen, houtskoolen, ijzerblokken, ijzerstaven, ijzeren platen, gegoten ijzeren potten, enz., met die der wapen-fabrieken, messen-fabrieken en rijtuigen overeen te brengen, zonder nog van den consommateur te spreken; en wanneer gij met de belangelooste wijsheid alles in orde meent te hebben, dan is een kanaal, een verlegde steenweg, eene nieuwe stoommachine genoegzaam, om alle uwe reglementen te verbreken.

Met de katoenen is de zaak nog moeilijker: de grondstof moet ongehinderd binnenkomen en het fabriekaat uitgaan, dit zeggen allen uit eenen mond; maar wat is grondstof, wat is fabricaat? Het ruwe katoen is grondstof voor de spinnerijen: het katoenen garen is zulks voor de weverijen; het witte doek is grondstof voor den katoendrukker; wel nu regelt dit alles en honderd andere trappen van fabriekadje; bepaalt met juistheid welk het punt is, waarop het fabriekaat zal uitgevoerd worden; maar eene veranderde mode zal alle uwe reglementen in de war brengen.

Juist even zoo is de strijd tuschen de eiken schors en de looijers, de hoppe en de brouwers, het vlas en de oliemolens en spinnerijen? Hoe dit beslissen? Eenvoudig door de wet van 12 Julij en lage regten: wilt gij uwe bescherming over alles uitbreiden? dan doet gij niets, gij schept dan om u heen een goochelspel van opgedrevene prijzen, waarin ieder, beurt om beurt, trekt en betaalt; gij verjaagt den vreemdeling en kunt met uwe opgedrevene prijzen op geene markten verschijnen. Wilt gij integendeel het een of ander vak beschermen, dan bedenkt of het op den duur mogelijk is de fabrieken in Amersfoort te begunstigen en de tabaksteelt in die stad te laten te gronde gaan! of het mogelijk is de dennen van Gelderland en Overijsel tegen de Noordsche te doen kampen en de fabrieken in die provinciën voor te staan?

Zonderling is het om gade te slaan, hoe de persoonlijke belangen bij alle tarieven werkzaam geweest zijn. De landman heeft zelden verre uitzigten; maar ik zou verlangen te weten, wat men hem zou antwoorden, als hij vroeg, waarom de huiden zijner ossen niet vrij mogen uitgaan en wel de schoenen? daar hij toch minder de schoenen en tuigen der paarden kan ontberen, dan de looijer zijne huiden, en of dan zijne industrie minder bescherming verdiende dan die van den looijer, daar toch deze, des noods, van bedrijf kan veranderen, maar hij, landbouwer, aan zijnen akker en veebouw als een lijfeigene geklonken is, en juist daardoor alle zorg verdient? Aan de aandacht van den fabrikant ontspannt niets; geeft een nieuw kleed aan een behoeftig man, gij zoudt welligt denken, dat hij althans zijne oude lompen tot meest voordeel verkoopen mag; neen Mijne Heeren! daarvoor heeft de papierfabrikant gezorgd, en de uitvoer van lompen is verboden; dit punt is mij als eigenaar van papiermolens in het oog gevallen, en ik ben verzekerd, dat het met alle artikelen even eens gelegen is; verscheurt de papieren die voor u liggen; het is slechts de arme die de snippers zal opzamelen, en derzelver uitvoer is verboden; dit is de toepassing van *res sacra miser*. Ik ken het tarief niet van buiten, maar ik ben overtuigd, dat, indien op dit oogenblik de wind de ramen dezer zaal wegrukt, de gebroekene ruiten aan het monopolie onderworpen zijn; men zal misschien zeggen, het zijn grondstoffen; maar waarom wordt dan vlas, eikenschors en hoppe uitgevoerd? Eenvoudig omdat deze billijke en sterke bescherming hebben gevonden. Laat morgen iemand voordeel vinden met in het groot lompen, papiersnippers, enz., te maken, en binnen het jaar zal het tarief veranderd zijn.

Het is niet dat, van den minister af tot den portier van het ministerie, iemand meer genegen, om den rijken dan den armen te bevoordeelen; denkt hier aan geene omkoopning, aan geen slinksche wegen; maar de fabrikant heeft groot belang, en de anderen zwijgen; de koopman of fabrikant deelt memorien rond, de minister vindt hem op de audientie, de chef van divisie opent hem zijn kabinet, bij legt zijne zaak aan de commiesen uit, en zij is zonder pleit gewonnen.

Het is ook niet dat de fabrikant meer gretig op winst is dan de andere standen der maatschappij; er wordt in geen stand meer gegeven,

tot steun van afgeleefde of eenat gewordene werklieden; maar hij jaagt zijne zaak met ijver en dikwijls ter goeder trouw voor, en hij ziet niets anders. De koophandel is minder exclusief, hij verlangt alleen vrijheid; maar wanneer hij strijdige belangen vindt, is hij niet minder werkzaam; alle de bladzijden onzer (noordelijke) geschiedenis zijn vervuld met de twisten der admiraliteiten en anderen van geijken aard; de grondeigenaar is even zeer door eigenbelang verblind, wanneer hij denkt te zullen slagen, en op dit oogenblik vordert de grondeigenaar in sommige streken te gelijk wering van de Pruisische eiken schors en inlating der Roer-koolen.

De minister zal mij wel vergunnen bij deze gelegenheid aan te merken, dat hij zelf in een niet geringe tegenstrijdigheid valt, met te gelijk de inlandsche granen en buitenlandsche turf te beschermen, met toe te laten, dat de vreemde turf binnen come en niet de Roer-koolen. Ik weet niet waar de gemeenten gelegen zijn, die zoo eene zonderlinge beschikking vorderen, maar ik ben wel overtuigd, dat de minister ook niet kan bepalen hoeverre deze uitzondering kan loopen; soortgelijke zaken worden altoos bij slot van rekening in den hoek van een bureau beslist, en ik ben bereid om daarvan voorbeelden te geven: op alle die uitzonderingen passen zekere zinsneden, die altoos gereed zijn, en deze verzuimen de rekwestranten zelden; overigens beschouw ik deze zaak van gering belang; onze grenzen zijn bijna overal met veenen bedekten de invoer zal wel niet veel beteekenen, maar in dezelve wet zie ik niet gaarne strijdige principes met strijdige motieven; men verstaat elkander zoo zelden op dit punt.

Onder de vele zaken die heden en gisteren (te regt bij het tarief) behandeld zijn, behoort de *balans van den handel*, waaromtrent ik niet zoo gelukkig ben als vorige sprekers, en mijne denkbeelden nog niet zoo geheel heb kunnen vestigen; de door hen aangehaalde schrijvers *Montesquieu, Mobly, Stenart, Melon, l'Ami des hommes, Smith, Ricardo, Say, Genilh*, heb ik misschien niet zoo bestudeerd, maar dan toch ook doorloopen, en ik begrijp die balans des handels niet; ieder zegt, zonder te twijfelen, dat, wanneer een volk met zijn nabuur in geldspecie moet saldeeren, de balans des handels dan tegen hem is; deze definitie, hoe algemeen dan ook aangenomen, is zeker niet juist. Frankrijk drijft grooten handel met het Noorden en kan voor zijne zeemagt dien handel niet ontberen; het betaalt of saldeert met wijnen, zijden stoffen, enz. Stelt nu eens, dat Frankrijk in het volgend jaar beter rekening vindt, om dit alles naar Portugal te zenden en aldaar crusaden of staven ontvangt; het zal toch aan het Noorden de masten, pik en teer moeten betalen en daartoe die crusade bezigen; kan men nu zeggen, dat die nieuwe schikking de balans des handels ten nadeele van Frankrijk heeft veranderd? Voorzeker neen.

Engeland schijnt bij den Russischen handel geld toe te geven, en de heer *Plajfair* brengt dit op 4 millioen p. sterl. per jaar, anderen op minder; maar nooit heeft Engeland gedacht bij dien handel benadeeld te zijn, het koopt en betaalt hetgeen tot gebruik of fabrieken noodig is, en verbruikt of verkoopt het overtollige met winst; het is zonderling, dat men den handel van goud- en winzucht beschuldigt, en juist zij, die zoo spreken, denken dat alles er op aankomt om geld of goudstaven in te halen en niet uit te geven, als of dit alleen in de geheele natuur eenige waarde had.

Polen [volgens *Say*] voert ieder jaar voor tien millioen [ik denk franken] uit, en koopt weinig; echter blijft het arm, en ik besluit uit dit alles, dat de *balans van den handel* tot die zaken behoort, die door weinigen begrepen worden en door velen genoemd.

Zoo heb ik heden veelmalen hooren zeggen, dat de balans des handels in de zuidelijke provinciën, ten nadeele van Frankrijk was, en het Fransche geld gedurig sedert eeuwen herwaarts stroomde. Indien ik dit wel begrijp, moet het beteekenen, dat er aanhoudend op ultimo December meer Fransch geld in deze landen is dan er op 1. Januarij was. Ik durf mij op dit teedere punt nauwelijks wagen, maar zoo dit inderdaad bestond, dan moest, mijns bedunkens, hier, als in Eldorado, de wegen met Fransch geld bedekt zijn; ik geef dit echter slechts als eene twijfeling op.

Dat men door eigen denkbeelden en overdenking tot bepaalde overtuiging komt, begrijp ik ligtelijk, maar hoe toch kunnen de vorige sprekers tot staving hunner prohibitieve denkbeelden zoo veel schrijvers aanhalen, die het nooit eens zijn; ieder uwer denkt verstaan te worden, als hij zegt, dit is een daadzaak, *un fait*. Wel nu, Mijne Heeren, de een der aangehaalde schrijvers zegt: *un fait est ce qui existe*; een ander zegt neen: *un fait est ce qui arrive*; nu komt een derde en zegt, het is jammer, dat de anderen dit zoo verkeerd hebben begrepen, dit is de oorzaak hunner dwalingen, *un fait est le resultat d'une chose qui existe*; men zou denken, dat men, over de huishouding van staat schrijvende, het eens moest zijn over de beteekenis van waarde, *valeur*; neen, allen twisten daarover, en bedenkt hoeverre de gevolgen uit een loopen, waar de grondbeginselen verschillen.

Schulden van den Staat, jegens ingezetenen gemaakt, verslinden de kapitalen, en men moet veel opbrengen, om de renten te vinden; dus dubbele schade; neen zegt de andere, schulden van den Staat tegen de ingezetenen zijn als van de regter hand tot de linker en beteekenen niets; nu komt een derde en zegt: Engeland heeft groote schulden, Engeland is rijk, schulden verrijken een land, want het land is niet rijk als door de fortuin der ingezetenen; dit voorbeeld moet dus gevolgd worden. Even zoo is het gelagen met de geschillen over binnen- en buitenlandschen handel en andere vraagstukken. Ik heb geene namen der schrijvers bij ieder punt aangehaald, maar ik ben dadelijk bereid bij ieder punt den schrijver te noemen en de aanhalingen zijn letterlijk.

Om te eindigen: het komt mij voor, dat weinige takken van nijverheid ondersteuning verdienen, wanneer zij ten koste der menigte moeten opgebeurd worden; de ingezetenen betaalt dan die fabriekaten te duur en bezeldigt de tolbedienden daarboven, om zich te beletten van goedkoop te kopen.

Ik neem deze wet aan, omdat de nijverheid des landmans een gedwongene zaak is; hij moet het land kunnen blijven bebouwen en het land moet bebouwd worden; maar alle andere bescherming is, even als in de landmilitie, gunst voor den eenen en verderf voor den anderen.

ROTTERDAM, den 10. Januarij.

Zaterdag den 8. Januarij laatstl. heeft de Nederlandsche-Stoomboot-Maatschappij, op de scheepmakerij van *W. en J. Hoogendijk en Comp.*, te Capelle-op-den-Yssel, doen leggen de kiel van een schip, ter lengte van nagenoeg 71 ellen, hetwelk wordt ingerigt, om te dienen als pakettusschen de Nederlanden en derzelve Oostindische Bezittingen. Men had zulks eerder verwacht, maar door den gedurigen hoogen stand der rivieren is men daarin sedert een geruimen tijd verhinderd geworden.

— Den 7. dezer zijn uit het groot Noordhollandsch-Kanaal van het Nieuwe-Diep door de Willems-Sluis geacht en voor Amsterdam in de laag gekomen twee kofschepen, eene schooner en eene Engelsche brik. De laatste heeft de reis van het Nieuwe-Diep tot aan de Willems-Sluis, deels zeilende, en deels door twee a drie paarden getrokken, in minder dan anderhalf etmaal afgelegd. Ook is dien dag een tjalkschip door het genoemd Kanaal van Amsterdam naar Londen vertrokken en verscheidene andere zeeschepen aan het Nieuwe-Diep binnengescht, om door het gezegd Kanaal naar Amsterdam te komen. Aanvankelijk geniet dus de Amsterdamsche handel het gemak en voordeel van het groot Noordhollandsch-Kanaal: en het is te hopen, dat dit voorbeeld tot aansporing strekke, om het geprojecteerd Kanaal door het land van Voorne daar te stellen, opdat ook de Rotterdamsche handel spoedig een gelijk gemak en voordeel mag genieten.

ARNHEM, den 13. Januarij.

Het water is hoog in den Rijn aan de paal:

Den 12. Jan. 4 El 0 Palm 5 Duim; gewassen 0 D. gevallen 15 D
Den 13. dito. 3 El 8 Palm 0 Duim; gewassen 0 D. gevallen 20 D

SCHOUWBURG TE NYMEGEN.

Onder Directie van Mevrouw A. C. OTTINGH.

TOT OPENING VAN HET TOONEEL.

Op Vrijdag den 14. Januarij.

DE MOEDER DES HUISGEZINS,

OF,

IS ER DAN GEEN ORDETEEKEN VOOR EDELE
HUISVROUWEN?

Na hetzelfde:

DE LISTIGE WEDUWE, OF DE TEMPERAMENTEN.

SCHOUWBURG TE ARNHEM.

Onder Directie van Mevrouw A. C. OTTINGH.

Op Zaterdag den 15. Januarij 1825.

FRIDOLYN,

Groot en beroemd Tooneelspel in 5 Bedrijven.

Na hetzelfde:

HET GEHEIM,

Blijspel met Zang.

Heden beviel voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER de Hooggeborene Vrouwe *A. M. J. GRAYNINGS VAN RANZOW*, geboren *VAN DER BURGH*.

Arnhem.

den 11. Januarij 1825.

Heden verloorste mijne geliefde Echtgenoot, *SARA VAN DEN OOSTERKAMP*, zeer voorspoedig van twee welgeschapene ZONEN.

Pr. KOCK,

Kapt. Kwartierm. bij de 13.

Afd. Nat. Inf.

ARNHEM,

den 11. Januarij 1825.

§ † § De Directeur der Onderlinge *BRAND-WAAB-BORG-MAATSCHAPPIJ*, gevestigd te *Arnhem*, verwittigt, bij deze, alle belanghebbenden, dat, met overleg van Heeren Commissarissen, voortaan gemelde Maatschappij zal bestuurd worden door twee Directeuren, overeenkomstig Art. 20 van derzelve reglement, waardoor de Heer *HENDRIK CRAMER* als mede-Directeur in gemelde Maatschappij is aangeworven, dewelke ten opzichte der vereischten den Directeur bij Art. 21 opgedragen, heeft voldaan, en wiens Handteekening in Zaken deze Maatschappij betreffende, aan dien van den tegenwoordigen Directeur zal gelijk staan.

Arnhem, den 1. Januarij 1825.

VAN RANZOW.

† § † De Notaris *Mr. J. BUSGERS*, zal op Donderdag den 10. en 24. Februarij 1825, des avonds ten zes ure, in het hierna genoemde Logement het Veldhoen te Arnhem, publiek veilen en verkoopen: Het van ouds zeer gerenomeerd *LOGEMENT HET VELDHOEN*, bestaande in zeven Perceelen, als: een hecht en sterk *HUIS*, met verscheidene *BENEDEN- en BOVENKAMERS, KEUKEN, ZOLDERS, KELDERS, PLAATSEN*; — nog een *HUIS* en *ERF* daarachter, met onderscheidene *BENEDEN- en BOVENKA-*

MERS, KRUKEN, ZOLDER; PLAATS en STALLING voor 8 Paarden; twee afzonderlijke *WONINGEN*, mitsgaders nog twee ruime *STALLINGEN*, een voor vier en een voor acht Paarden, met de daarboven zijnde ruime *ZOLDERS*, voorts een *TUIN* en verdere *GEMAKKEN*. alle bij en aan elkander gelegen te Arnhem, op de Beek, Wijk E. No. 132 en 134.

† § † Men is van voornemens, door den Notaris, *Mr. L. J. VAN DER SLUIS*, ten overstaan van den Heer *Vrederegter*, op Dingsdag, den 18. Januarij 1825, des voormiddags ten 10 ure, ten huize van *C. BIGGENDORP*, Kastelein in den Kroonprins, te *Dieren*, te doen inzetten, en 14 dagen daarna, zijnde den 1. Februarij 1825, te verkoopen:

1. Een *HUISJE*, te *Dieren*, N°. 51, met de *HOFGROOND*.
2. Een *Hoek LAND*, *Diedensland* genaamd, gelegen onder *Dieren*.
3. Een *Hoek GROND*, in de *Mark van Dieren*.
4. Een *HUIS* en *WHERE*, N°. 98. in het *Dorp Rheden*, alwaar sedert jaren met goed succes de *Broodbakkerij* geëxerceerd wordt, en hetwelk tegen Mei 1825 kan aanvaard worden.

§ § § Tot *AFVRACHTING VAN WEIDELANDEN* worden verlangd *zeven honderd NIEUWE EIKEN* + *POSTEN*, zonder *Spint*, aanmerkelijke *Wankant*, *roode* of *witte Olm*, of *rotte Noesten*, ieder lang zes voet, dik vijf en zeven duimen blijvens *Hout*, meekant beslagen, *regt*, althans de vier bovenste voeten, de kop een duim rond afgestoken, voorts met twee ronde gaten door de breedste kant, ieder groot vier duim diameter, het eene beginnende zes duim onder den kop, het tweede twaalf duim beneden de benedenste kant van dit gat. En *zeven honderd geschilde NIEUWE REGTE DENNEN SLIETEN*, lang acht en twintig tot dertig voet, aan het dunste einde ten minste dik zes duimen, alles *Rijlandsche maat*. — Wie genegen mogt wezen het een of ander, hetzij geheel hetzij gedeeltelijk, vóór of op den *twintigsten April* dezes jaars 1825, tegen contante betaling te leveren, op de *Uiterwaarden te Gent in Overbetuwe*, gelegen aan de rivier de *Waal*, gelieve daarvan, met vermelding van den prijs, bij gefrankeerden brief, aan *Mr. H. A. VAN RAPPARD*, in de *Zwanestraat*, te Arnhem, kennis te geven, zullende vervolgens met degenen, wiens aanbod aannemelijk wordt gevonden, behoorlijk contract worden gesloten.

Z U T P H E N.

De Gezigtkundige *Glazen- en Brillen-Slijper*, *MAGNUS MORIS*, berigt het geëerde publiek, dat hij alhier te spreken of te ontbieden is, Maandag, Dingsdag, Woensdag en Donderdag, den 17., 18., 19. en 20. Januarij, bij den Postmeester *H. WEE-NINK*, in het Logement, de *Hollandsche Tuin*. — Hij rekommandeert zich tot het leveren van regelmatig Geslepen Brillen voor een ieders gezigt, ten einde hetzeive tot in den hoogsten ouderdom te conserveren, kunnende hij zich flatteren, dat zijne Glazen, zoo wel in Brillen als tot andere Optische Instrumenten, van de eerste kenners met het beste succes gebruikt worden. Dezelve waarschuwt tevens voor rondloopers, die Brillen voor de zijnen verkoopen, vermids hij zijne Glazen aan niemand in commissie geeft, en er niet mede rondzendt. Ook heeft hij een volledig assortiment van *Zilveren en Schildpadden Monteringen* voor Brillen, mitsgaders beste gekleurde Glazen, zoo *Blaauwe als Groene*, en repareert alle soorten van Gezigtkundige Instrumenten.

§ § Eene *JUFVROUW*, van eene fatsoenlijke *Protestantsche Familie*, 22 jaren oud, bekwaam tot het geven van *Onderwijs* in de *Fransche Taal* en allerlei *Vrouwelijke Handwerken*, het *Bloemen maken*, enz. zag zich gaarne ergens geplaatst als *BONNE* of *JUFVROUW VAN GEZELSCHAP*, in eenen fatsoenlijken kring, kunnende de beste getuigenissen van hare kunde en conduite produceeren. Men vervoege zich met vrachtvrije *Brieven*, onder *Letter B*, bij den *Drukker* dezer.

† † † Binnen *Leyden*, met Mei aanstaande, eene *KINDER-MEID* benodigd, van den *Gereformeerden Godsdienst*, heest boven de *dertig* jaren oud, om de zorg over eenige nog zeer jonge *Kinderen* op zich te nemen, en van goede getuigenissen voorzien. —

Adres onder *Let. K*. bij de *Boekhandelaars J. J. THYSENS en Zoon*, te *Leyden*. *Brieven Franco*.

* * *G. YPMA*, *Boekhandelaar te Franeker*, geeft uit en heeft alom verzonden:

- I. *ERNSTIG-VROLIJKE BESCHOUWINGEN VAN DE MERKWAARDIGSTE VERSCHIJNSELS DERZER EEUW*; door *Dr. F. Oberthur*. — De helderdenkende *R. C. Geestelijke* handelt hier over het *Heilig Verbond*, de *Bijbelgenootschappen*, enz. enz.
- II. *HERINNERINGEN UIT HET LEVEN VAN EENEN STUDENT*; door *F. Hesekeel*, met een voorbericht van den *Berlijnschen Predikant Wilmsen*, 2 deelen. Een tegenhanger van *Straus, Kerkklokstoneen*.
- III. *HET LEVEN EN DE REGERING VAN JACOBUS I, KONING VAN ENGELAND*, geschetst in tafereelen van zijn Hof en de zeden van zijnen tijd; door *Miss. Aikin*, eerste deel met portret, het tweede en laatste volgt eerlang. Men herinnert zich hoe gunstig des *Schrijfsters Leven van Koningin Elisabeth* is ontvangen.
- IV. *DE VEEL VERMOGENDE INVLOED VAN DEN GODSDIENST OP HET HART, IN DE GEWIGTIGSTE OMSTANDIGHEDEN DES LEVENS*, voorgesteld door het voorbeeld en getuigenis van merkwaardige *Menschen*; door *Lindley Murray*. Naar de *zeventiende* druk uit het *Eng.* vertaald. Een boek, dat een zoodanige blijvende aantrek behoudt, zal wel geene verdere aanprijzing behoeven.
- V. *DE PAUZEN, BESCHOUWD ALS TIJDELIJKE VORSTEN EN OPPERHOOFDEN DER KERK*, sedert de vestiging van den *H. Stoel*, te *Rome*, tot het jaar 1822; door *J. A. Llorente*, met het portret; eerste deel, het tweede en laatste is ter pers. — De 68 jarige grisaard werd, ten gevolge van het schrijven van dit boek, in den strengen winter van 1823, uit *Frankrijk* verbannen.
- VI. *TAFEREELLEN UIT DE TIJDEN DER KRUISTOGTEN*, met aanmerkingen van den *Vertaler van Oslaner's Verhandeling over Mahomed*, derde deel. Met dit deel is het hooggeprezene werk compleet, waarvan nog exemplaren voorhanden zijn.